

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 91. ANUL XVIII.

Sabiu, in 15/27 Noevre 1870.

Telegrafulu este de doua ori pe septemana: joia si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poate, cu bani gata prin scrisori francate, adreseate catre expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumtate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

ru provinciele din Monarchia pe anu anu 8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu, 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru intria ora cu 7. cr. sirulu, pentru a noua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a troia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Evenimente politice.

In partea de dincolo de Lait'a se vorbesc de o criza ministeriale. Criza nu se restringe numai la ministeriulu curatu cislitanu ci si la celu comunu si adeca la celu de esterne. Iera se vorbesc ca contele Beust are se face locu lui Andrassy. Scirea acest'a si acum a fostu desmintita de biroulu de corespondintia in favorea dlui de Beust. Desmintirea se basaza pe impartesirea ca in cercurile oficiali nici vorba nu este de criza desu mentinuta. Se soie inse ca cercurile oficiali candu au sciintia despre criza se si pune in lucraru seu este deja executata.

Alta criza este cea orientale rusesca. Acest'a dupa semnele esteriore pare a se depana spre pace.

In Germani'a de nordu s'a deschisu parlametulu federatiunelu, unde se desbate constitutiunea germana.

Bombardarea Parisului inca nu s'a inceputu. Din tote se vede ca Franci'a se opintesc a pune armate noue in picioru care potu inca da evenimenteloru pana la incheierea pacy cu totulu alta directiune de cum se ascepta dupa caderea dela Sedanu si Metz.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 17 Novembre se deschide la 10 ore prin presiedintele P. Somssich.

Dintre ministrii au fostu de fatia: Kerkápolyi, Szilávy, Horváth si Bédöcvi.

Mai in'aiu se autentica protocolulu siedintei precedente. Dupa aceea ascerne presiedintele registrulu interpelatiunilor, propunerilor si proiecteloru de lege presintate in lun'a trecuta. Se va tipari si distribui. Deputatii Fr. Kuhinka si Rd. Ocskai ceru concediu din caus'a sanatatiei. Li se incuviintieza. Petitiuni numeroase se anuncia, care se transpunu comisiunei petitiunarie. Presiedintele impartesiesce, ca terminulu de 30 zile rezervatu pentru ascernerea vre-unui protestu contr'a alegerei deputatului A. Degré a espiratu si prin urmare acest'a e definitivu verificatu. Deputatulu D. Fittler si presinta protocolulu de alegere, care se transpune comitetului verificatoriu.

Mai multi deputati ascerne petitiuni relative la infintiarea judecatorieloru de prim'a instantia. Se transpunu comisiunei de 25.

E. Horn ascerne 40 petitiuni in caus'a organizari independente a afaceri de creditu unghurescu. Aceste petitiuni catu si ale deputatiloru Fr. Deák Ar. Mattyos G. Varady, L. Papu, K. Tisza si Max Uerményi se transpunu comisiunei de petitiuni.

E. Zsedényi ascerne o petitiune a liberului orasiu r. Kaesmark, prin care se arata necesitate infintiarei unei judecatorii de prim'a instantia in tinentulu acestui orasiu. Se transpune comisiunei de 25.

I. Kiss indrepta catra ministru de comunicatiune o interpelatiune in afacerea drumului de feru Debreczin=Szathmar=Sziget, care nu s'a deschisu la terminulu prefiptu prin lege.

E. Horn: O corespondintia locale de aici a adusu, nu de multu tempu, scirea, ca toti acei junci cari au venitu la recrutare in cei din urma trei ani si s'au liberatu din ore care cause, se voru visita de nou, si la casu ca se voru afla apti, se voru inolá in armata. Foile n'au tinentu scirea acest'a de demna de publicare, de ore ce o credeau netemeinica, inse in dilele din urma au sositu epistole din provincia care arata, ca comisiunea supra-

recrutatore si-a inceputu deja activitatea. In urm'a acestei'a indreptu catra dnulu ministru pentru aperrarea tieri urmatorea interpelatiune: Considerandu, ca in legea de aperrare nu e micarea vorb'a de o supra recrutare estraordinaria a juniloru deja eliberati de militia; considerandu, ca intr'unu statu constitutiunалу numai acelea datorintie se potu impune cetatiunulu, care le prefge legea; considerandu in fine, ca de-si regimulu are dreptulu in viitoriu, a delaturá abusori, nu inse a ordina mesuri cu putere retrograda, intrebui:

1. Are dnulu ministru cunoscintia de existintia si chiamarea acelei comisiuni estraordinarie suprarecutoru?

2. Deca are cunoscintia despre acea comisiune seu chiaru insu-si o a esmien, din ce cauza nu s'a aretatu acesta masura in lot'a oficiale si din ce cauza nu s'a publicatu instructiunea, conformu carei'a are se proceda comisiunea, si pre ce lege e basata esmiterea acelei comisiuni? (Aplause vive).

E. Simonyi indrepta catre presiedintele ministriloru interpelatiunea:

1. Are dnulu presiedinte alu ministriloru cunoscintia, ca ministru englesu s'a esprimat: Politic'a Angliei e, ca doresce unitatea Germaniei, inse trebuie sa se opuna unei prea mari dejosiri a Franciei.

2. Voiesce regimulu a se insoci acestei politice a Angliei si a merge mana in mana cu statulu acest'a in cestiunea amintita?

3. Ce a facutu regimulu dela erumperea resbelului intre Franci'a si Germani'a pentru restaurarea pacy? (Aplause vine la steng'a).

E. Simonyi indrepta catra regimu si o a don'a interpelatiune privitoare la conflictulu intre Rusi'a si Turci'a.

1. Adeveratu e ca regimulu imperatescu rusescu a dechiaratu prin o nota circularia, ca nu mai pote considera de obligatoriu acela punctu alu tratatului parisianu, care prefige numerulu si marimea nailoru de resbelu, ce pote intretienea Rusi'a in marea negra si ca a facutu acest'a cunoscutu tuturoru poteriloru signatare?

2. Consente regimulu austro-ungurescu cu disolverea tratatului parisianu intr'unu atare modu si decu nu, voiesce ca punctele tratatului indigitate de Rusi'a ca daunaciuse intereseloru ei sa se modifice prin unu congressu europeu?

3. Are regimulu sperantia ca poterile garante a tratatului parisianu voru procede in cestiunea acest'a in contielegere reciproca facia cu Rusi'a.

Interpelatiunile se voru predá ministriloru respectivi. Va urma.

Dela resbelu.

Deca putemu comptá pre scirile, ce soseseu din Franci'a de vre-o opta zile in coce, acolo se intempla lucruri, ce dau evenimenteloru sangerosa, ce se petrecu pre pamentulu acelei nefericite tieri, o directiune mai favoritorie pentru francesi. Despre lupte mai serioase in 9, 16 si 19 Novembre n. amu amintitu si noi. Langa aceste adaugemu acum ca guerilla, adeca resbelulu in cete mici in diverse locuri, ia demensiuni totu mai mari, la apusu si media nopte dela Parisu, precum si in Burgundulu superioru. La Dreux, Chateauf si la Eyreux au statu divisiuni intregi de prussiani in fat'a gardeloru mobile francesse de cate ori cate mii si prussiani nu au reportatu victorie preste totu loculu. La Eyreux prussiani au trebuitu sa se retraga. In Chatillon furu surprinsi si prinsu vre-o cateva sute de prussiani din corpulu principelui

Fridericu Carolu de garibaldini. Prussiani in numeru de 25,000 au desiertatu Dijonulu. Ei au esitu pre tote portile cetatiei pentru ca sa si ascunda mersulu loru spre Troyes. Asia fu desiertata si cetatea Dole.

Armat'a generalei Aurelles de Paladine se vede ca in adeveru a intreprinsu unu mersu, carele sa mijlocesca impreunarea sea cu Keratry si Bourbaki in partea de media nopte a Parisului. Orleansulu e ocupatu de legiunea de straini din Alegeria si de zuavii fosti ai papei. Gambetta a ordiatu formarea de optuspediece regimente de infanteria, unulu de zuavii si siese bataliuni de venatori pedestri.

Despre supriinderea, ce a facutu Ricciotti Garibaldi la Chatillon se spune: „S'a formatu o brigada noua sub comand'a lui Ricciotti Garibaldi din vre o cateva bataliuni de tragetori liberi si voluntari. Acest'a a plecatu prin neau'a ce niosese eri pentru o operatiune noua.

Pericululu supremu.

Asia si intituleza „Romanulu“ din Bucuresci unu articulu in care la inceputu spune despre tocmele Prussiei si Rusiei la Ems in ver'a trecuta si despre procederea Rusiei mana in mana cu Prussia. Apoi vine asup'a victorieiloru nemtiesci din Franci'a si arata ca aceste incuragiara pre Rusi'a a pasi cu not'a cunoscuta si citeza cuvintele unui diplomat rusescu publicate in diuariulu „le Nordu“ in care se dice urmatorele:

„Rusi'a si Germani'a se voru intalni, pre basea intereseloru loru positive si reciproce, cari nu voru fi catu-si de putieni intunecate seu complicate d'acele eleminte pasionate, streine adeveratei politice si care o desatureza. In aceste conditiuni, Rusi'a si Germani'a voru ajunge la o intielegere care le va fi conforma intereseloru oriintei si Europei.“

Ce va deveni atunci Romanu'a, ea, atatu de mica, fara putera, abia renascenda, de ras'a latina, urita prin urmare de toti acei'a cari au in vinele loru sange teutoniu seu moscovitu?

Suntu unii omeni naiyi — nu vorbimu de cei de ras'a latina — cari au credutu inca dela inceputulu resbelului, ca Romanu'a este salvata, pentru ca are pre tronulu ei unu Hohenzolern. Acest'a era pote ceva in timpu de pace, in timpu de resbelu e nimicu seu pote chiaru o primejdia.

Nu ne indoima de locu de bunele intentiuni ale principelui Carl; inse, in politic'a positiva, in care este vorb'a pentru Prussia d'a-si dobandi tota Germani'a cu ajutorulu si aliantia Prussiei, se pote ore crede seriosu ca Rusi'a chiaru aru sfarima acest'a aliantia pentru a salva.. ce? Acestu poporu, pre care lu urasce, ca pre unulu ce e de ras'a latina, de ras'a pre care voiesce s'o sdobesca?

Din punctulu de vedere alu Marei-Prussie, noi nu putemu considera unu Hohenzolern in Romanu'a de catu ca unu pionu din Siah, in manele unui jucatoru d'baciu, cum este d. de Bismark.

Pericululu supremu silesce pre Romanu'a d'a se ocupu de ea insa-si, spre a cautu cum trebuie sa-si salveze nationalitatea, pentru a nu deveni teutona seu moscovita.

Romanu'a a fostu aperrata de poterile occidentali de indata ce imperiulu otomanu a fostu atacatu si existintia'i pusa in periculu.

Legaturile seculare dintre sultani si Romanu'a autonoma le garante existintia reciproca in contr'a ambitiunei unoru vecini cetezatori.

Asladi acel'a-si periculu amenintia ambele state: Rusi'a va navalu in Romanu'a cu sute de mii de soldati!

Romani'a este óre adi in stare d'a resiste singura, ea, o tíera deschisa, cu cea mai mare parte câmpii fára fluvii mari, fára fortaretie? Unde'i suntú militiele, esercitate si dedate cu foculu, unde 'i suntú armele indestulátore, cându poporulu aru voi sa se scóle?

Romani'a are astadi o armata de 20—24 mii soldati. Óre acésta mána de ómeni trebuie sa se espuna la celu dintáiu atacu a sute de mii de rusi? Séu trebuie sa stea cu mánilé incrucisiate, pentru a probá Europei ca face cauza comuna cu Russi'a si ca e pré nepasátore de sórtea, ce i se va hotári in díura refúirei? Séu in fine trebuie sa se inroleze in rândulu rusiloru si a combate cu densii contr'a turciloru, cari au fostu salvarea loru politica?

In acést'a alternativa de slabiciune séu de culpabilitate, pentru cá Romani'a sa merite a-si avé de dreptu partea in marea dí de justitie, nu 'i remáne de cátu a fi credinciósa totudé un'a datiniloru stramosiloru ei, cari si'au sciutu pestrá nationalitatea, legându-se in cele din urma pána si cu turcii.

Tóta armat'a romána trebuie déra sa se retraga dincolo de Dunare si se apere, aláturi cu armatele otomane, drepturile loru reciproce. Nu in Romani'a voru fi date bataliele, ci dincolo de Dunare, la strimtorile Balcaniloru sórtea Romaniei si-a Turciei se va decide.

Russi'a, aliata cu Prussi'a, a aruncatu manusi'a Europei íntregi, si manusi'a fu radicata, dupa cum ne anuncia telegrafulu.

Déca cu tóte acestea Russi'a si va încercá inc'o data noroculu, armat'a romána trebuie sa se feréscá de cea dintáiu lovitura si s'accepte pré inamicu pré singurulú terenu favorabile aperárei, unita cu aliata sea naturale.

Tratatulu dela Parisu sfasiatu.

Asiá daru, cu tóte asigurárele consulului rusescu, cu tóte naivele comunicate ale ministrului nostru de esterne, totu avura dreptate prevederile nóstre: Russi'a a reinceputu cestiunea Orientului denunciándu tratatulu dela Paris!

De siguru denunciarea nu póte fi urmata la momentu de ostiri invadátore;

De siguru denunciarea urmá sa fie in form'a cea mai blánda si provisoriu limitata la cutare punctu, care aru putea parea puteriloru europene mai pucinu daunatoriu Turciei...

Dar' aceste suntú numai chichitie diplomatice. Faptulu este ca tratatulu dela 1856 fu denunciatu si ca Russi'a cere puteriloru altu tratatu!

Admite, díce ea, principiile generali din 1856; doresce, adaoge, conservarea pácei...

Dar aceste suntú vorbe si vorbe diplomatice, cari principii generali le admite?

In ce modu se póte, de exemplu, asigura, cá principiu generalu, integritatea Turciei, déca Russi'a reface flot'a sea din Marea-Négra?

I trebuie Marea-Négra Russei? apoi Baserabi'a nu este ea riverana Marei-Négre?

Trebuie, in adeveru, multa buna-vointia d'a nu íntielege, pentru cá sa nu íntielága cine-va, ca denunciarea de cátra Russi'a a tratatului din 1856, este unu faptu de natura fórté grava pentru noi románii.

A! dara Russi'a ne mángáe cu independinti'a: Ea ne acórdá o coróna regala, carea noi o avemú din stravechimi.

„Pres'a“ de daunadi ne asigura ca o sa avemú mari onoruri, mari avantajii...

Mai multa de cátu veri-cándu ne tememu, ne îngrozimú de cándu pricepurámu, cetindú „Pres'a“, ca mrejiile Russei suntú dejá íntinse pretotíndenea, ca dejá barbatii Romaniei, amici guvernului, póte chiaru si guvernulu au datu in acele mreje aurite!

„Timeo danaos et dona ferentes“
Numai atunci amú putea crede ca vecin'a nóstra imparatia nu ne memescé cu promissionile de regatu si independintia, spre a ne face sa nu protestámú, há se infrángemú si noi însine, tratatulu din 1856, care ne e scándur'a ultima de salute — numai atunci amú putea crede ca Russi'a íntielesé ca avantajele ei proprii, suntú a fi in amicia cu noi, cându ne-arú inapoiá Baserabi'a tóta! O! atunci, póte amú fi imprudenti, daru marturisimú ca n'amú putea resiste primei miscari, aceea d'a nu ne indoi de bunele intentiuni ale M. S. rusesci.

Pána atunci insa, fie-ne permisu a fi cu precautiune;

Pána atunci nu vomú ímpleti cununa de serbatóre, cu vecin'a fóia, pentru ca ni s'aru platí pre aurulu celu puru alu tratatului din 1856, cá negotiatoriu in tierile barbare, poleituri regale, independinti efemere...

Si déca guvernulu nostru s'aru fi permisu a intrá in negociari de asemenea natura, in locu d'a apelá cu îngrijire si fára perdere de timpu, la puterile garante, in fatia cu denunciarea tratatului din 1856 de cátra Russi'a, noi amú osindi cu cea mai aspra pedépsa pre unu asemenea guvernú si 24 de óre nu i-amú mai permite sa compromita adeverata esistintia si independintia si coróna a tieriei románe!

Negresítu preste potiene díle Camer'a aducendú in sinulu seu, agitatiunea legitima ce produse in tíera, not'a dlui Gorceacof din 19 Octombre, nu va întârdiá se-si díca cuventulu seu, maturu, prevedietoru, nationalu.

Deocamdata noi cu aceste siruri, apelámú la tóte partidele, sa fimú cu veghiare mare. Sa nu ne lasámú a fi mominte cu vane promissioni. Pentru dumnedieu la o parte luptele dintre noi macaru pré câmpulu acést'a in care avemú fatia cu toti unu îngrozitoriu neamicu comunu din afara!

„Inform.“

Domnule Redactoru! Sunteti rogati a publicá in colónele prea pretiuitulu diariu, ce redigetú, urmátórele ronduri.

Mai nainte de tóte aducu multiamita dlui corespondinte necunoscutu din scaunulu Salisei, care prin corespondinti'a sea din nrulu 89 alu „T. R.“ cátu si prin alt'a de mai nainte m'a indemnatu si pre mene a scrie — iérasí dimpregiurulu Salisei si adeca din comun'a Poian'a — despre lucruri respective pecate analoge cu cele impartasite de d-sea. Amú dísu pecate, si póte cu totu dreptulu cáci eu credú, ca nu fapte laudabile au indemnatu pre dílu corespondinte asiá de multu a est in publicu; faptele laudabile nu au lipsa asiá mare de lustrulu, care credú unii a-li-lu dá, publicándule: ci multu mai multu abuzurile, nelegiurile — cu unu cuventu pecatele, care se comitu asiá adese ori si inca din partea unoru persóne, care primo loco suntú chiamate a luminá, a îndreptá, a sustienea legea. Me prinde mirare, ca locmá aici in marginimea nóstra, in apropierea prea maritulú consistoriu in tienutulu focalariului Metropoliei nóstre cu deosebire se íntempla atari lucruri dejositóre. — Care e caus'a? nu cumva indulgenti'a superioriloru, care fórté de multe ori trece marginile bunéi cuvintie. E tempulu, cá superiorii nostrii sa cástige odata convingerea, ca nu indulgenti'a, — o inumaisínnumai o stricta si consciintiósa tieneré de legile sustatóre, prosperéza binele nationalu si comunu.*)

Daunele care le causéza atari fapte dejositóre suntú multe, spirituali si materiali; ele atingu societatea cátu si biseric'a, si din ce persón'a, care le comite, e mai vedíuta din aceea producu efectulu mai reutatosu si mai intensivu.

Sa-mi íerte cetitoriuulu, ca m'amú abatutu dela tem'a mea, care e: a scrie despre lucruri dimpregiurulu Salisei si in specie din comun'a

Poian'a e un'a dintre cele mai mari comune din tóte Transilvani'a; locuitorii ei, toti románi gr. or., pórtá in parte economia de oi. Acum cu 10—12 ani nainte stau materialicesce fórté bine; de atunci incóci merge comun'a nóstra cu pasi rapidi spre roin'a sea. Causele suntú diferite: impregiurari locali si ne c o l t u r a cele principali. — Edificiulu unei bisericé din Poiana e renumitu de pomposu in tóta Archidiece's'a; scóla? — cu scóla nu stamú brilliantu — de asta data nu me potú lasá in detaiuri despre scóla, cu siguritate íntse voiu pune la proba rabdarea cetitoriloru, in scurtu tempu, cu o referada despre ea. Déca mi aducu bine aminte, unu corespondinte alu „Albinei“ a scrisu ceva asta primavéra despre scóla din Poiana; in trecátu amintescu, ca acelu dnu cores-

*) Precátu ne suntú de neplacute lucrurile ce se publica in corespondintie de felulu acestei, pre atátu ne pare reu cándu vedemú ca autoritátile bisericési se acusa, precándu noi din esperintia scimú ca multi nu se folosescú de drepturile ce le dá constitutiunea bisericéi nóstre.

pondinte a aruncatu tóta vin'a, de scóla nóstra e fórté slaba, reverendissimulu dnu protopopu, dícándu ca „dela capu se 'mpute pescele.“ Intru atát'a, incátu si r. dnu protopopu e chiamatu a se ínteresá de scóla — íntse me rogu a precugetá ca domni'a sea a avutu si are a se luptá necontentitu cu comun'a íntreaga, respective cu conducatorii comunei cei renitenti in gradulu supremu. E adeveratu, ca bietii ómeni ceru scóla — insa in Poiana avemú „betranii satului“ séu mai bine dísu privilegiatii, aristocrati'a, care conduce si e singura consacrata in tóte afacerile. Acést'i'a nu voiescu a sci de scóla. —

Avemú in fruntea poporului patru preoti, pre carii íi-amú potea asemenea cu patru facie; insa faciele acestea (cu o singura exceptiune) nu ímprescía lumin'a ci íntunereculu; ei de siguru nu suntú sarea Poienei, dupa cum s'aru cuveni conformu s. scripturi. Chiamarea dloru e, dupa a loru parere, numai a severái servitiulu Ddieescu, — adese inspirati — íntse de beuturi spirituóse, a merge la pomene, nunte etc. si a petrece acolo cu satenii in povesti si beutura cáte 4—5—6 óre. Acést'a place ómeniloru nostrii — si cum nu — a avea lángá sene — la bune si rele — o persóna sántita, si din asta cauza preotii nostrii se îndémna unulu din altulu, care din care sa petréca mai multu cu ómenii la astfelu de ocasiuni; deci care petrece mai multu, cástiga iubirea unoru ómeni, cárii apoi apera pre respectivulu de tóte calamitatile, care l'aru potea lovi de susu. Acést'a se íntempla cu preotulu, pre carele lu voiu citá mai 'njosu. — Date despre cele susuatinse amú nenumerate — unu registru íntregu. Ori si cine se póte convinge, luándu-si ostenéla a petrece 3—4 díle in satulu nostru. Cá sa ílustréza afirmárele mele, citezu pre p. N. D. . . ta, viati'a dlui de óre cándu, de cándu se punea in fruntea fecioriloru satului si tragea o hora din Romani'a, de cándu 'si petrecuse in curtea lui I. T. tóta nóptea — Acestu preotu in dílele mai recintí n'a voitu a íngropá pre fiulu unui poporénu alu seu din ura personala cátra tatulu bábétulu, ci a trebuitu sa se íngrópe fára preotu. In urm'a acestei nelegiurii s'a acusatú acestu preotu la prea maritulu consistoriu. Speru, cu totu dreptulu, ca prea venerabilulu consistoriu va ventilá cuvínciosu acésta cestiune, va lua tóta viati'a acusatului in consideratiune si in fine i va dá ocasiune a se pocái de tóte cele comise pána acum — si a nu mai comite de nou. — In zadarú ai curtisatu, credú eu, parinte N. D., in 21 l. c. prin Sabíiu pre la unii anumiti domni — nici deusi nu Ve voru potea séu nu voru voi a Ve scapá de belea. La casu íntse, cá totusi sa Ve fi succesu ceva prin caletori'a din 21 la Sabíiu, me voiu vedea silitu a publicá totu — totu registrulu, care lu amú íntíntemi.

Incheiu corespondinti'a mea cu o rogóre fratiasca cátra tóta ínteliginti'a din marginime, cátra toti cei onesti si iubitori de íntintarea nationala: a nu mai trece cu vederea faradelegile unoru ómeni, ci ale sbicuii dupa cum se cuvine prin publicare si prin comunicare la prea naltele locuri. Atunci potemú fi siguri ca prea maritulu Consistoriu prin a sea íntrevenire eficace ne va mánói de ómeni, prin carii in locu de a progresá biseric'a, si natiunea — regreséza.

Onorate Díe redactoru! Capelanulu bisericéi gr-orientale din Boholtiu scaunulu Cincului-mare, Silvestru Joant'a fostu manipulantu la tipografi'a archidiece'sana in decurgerea a 2 ani de díle; preotu blándu si íntieptu, dupa o bóla índelungata aprópe de unu anu de díle parasindú cele temporale au trecutú la cele eterne, preotíndu numai unu anu sanatosu, lasándu dupa sine pre íubitii sei parinti preotulu Ioanu Joant'a si preotés'a, betráni, precum si pre soci'a sea preotésa Mari'a Grecu din Ruj'a dimpreuna cu un'a fíca. — Durere insa ca preotés'a Mari'a l'au parasitu de multu tempu, necercetándu pré bietulu ei barbatu si preotu in hól'a sea; há ce e mai multu nici la petrecerea osementelorú lui n'au luatú parte de feliu.

Osementele s'au petrecutu cu o ceremónia frumósa, la care au luatú parte 8 preoti, dintre cari par. Ignatie Mendoci'a au tienutu o cuventare funebrala fórté potrivita.

„Fieci tierán'a usióra“!!

Boholtiu 8 Noemvre. 1870.

Unu cunoscutu ala mortului.

Din marginea Câmpiei în Noemvrie 1870.

Cându se arata vre-o epidemie — bôla lipicioasă — de e. cholera etc., în ore-care provincia a unui séu altui statui, organele guvernului respectivu se misca cá furnicile în unu furnicariu preste care ore cine trage cu vergéa, — si iéu tôte mesurile ce li se parú necesárie si folositoare spre a oprí latirea acelei nefericiri; si ast'a o facu parte din detorint'a oficiului, celu pórtá, parte temendu-se ca înaintându bôla, din care nici unu individu nu póte asteptá ceva profitu, potu cadea si ei sacrificiu acelei'a. Fómetea încá este unu morbu împreunatu cu o nenorocire fórté apasátore, si mórtéa, ce o causéza fómetea este, dupa parerea mea, cu multu mai chinuitoare decâtú mórtéa d. e. de fôme, cáci ast'a din urma vine cu cósa ascútitá si taie curendu firulu vietiei, pre cândú mórtéa de fôme vine cu cósa tem-pita si taie cu incetu tempu mai îndelungatu pâna cândú petrunde acelu firu; sub care tempu chinulu cresce totu mai cumplitu.

Se scie ca fómetea din anul 1817 au rapitu în tiér'a nóstra mii de mii vietí omenesci. Si iéca fómetea amerintie de nou populatiunea Câmpiei, unde ea înainte de ast'a cu 5 ani a domnit cu atát'a asprime, cátu a constrinsu pre multi locuitori din intrég'a Câmpia sa 'si vinda averea mobile adeca animale de casa, ba chiaru si pementielele cari le mai aveau, si astea din urma cu un'a suma bagatela de 15—20 fl. v. a. per jugeru, cândú unii posessori cu bani si cáte unu jidánu se sciura folosi de nenorocirea ast'a, cumperându în modulu descriu pámenturi dela tierani de si-au facutu bunuri întregi. Cu anima înfrántá si lapedau bietii tierani pámenturile, dara fómetea 'i stringea la ast'a, si iéca acum suntu de nou amerintiati de acelu periclu!

Ploile începura în tómn'a anului 1869 în scaunulu muresului si mai cu séma în intrég'a câmpia prea de timpuriu, si tienura continuu pâna târdiu în iérna 1869/70 — astá cáte cele mai multe pámenturi fiindu încá nesemanate la începerea ploiloru si remasera nesemanate.

În primavér'a a. c. începura ploile iéra prea de timpuriu — precum este sciutu — si au tienutu neinteruptu cátu chiaru aici în Scaunulu muresului, dar' anumitu în Campia cele mai multe semintie de primevéra s'au potutu pune în pámentu numai aprópe de Rusalii cândú cucuruzulu trebuia sapatu de a dóu'a óra, apoi este mai încolo de comunu oinoscutu si aceea, ca preste vér'a intréga, dar' anumitu în lun'a Septembrie si Octombrie au cursu ploile mereu, cátu cucuruzele nu s'au potutu cóce, ba si cele încátu-va cópte, nu s'au potutu la tempu si uscate portá acasa, cáci pámentulu érá si este astadi acoperitu cu lacuri, si umblarea cu carulu pre câmpu impossibila.

Acum sa 'si întipuiasca totu omulu bine sentitoriu ca ce sórté astépta pre populatiunea númeroá din Câmpia, stórsa înainte de ast'a cu 5 ani de avere mobile si imobile, si se convinge de locu, ca se cere luarea de dispositiuni din partea înaltulu guvern, pentru ca fómetea ce sta la usia pentru acésta populatiune sa se tiená între marginile unui gradu cátu de cátu mai usioru de suferitu.

Deci se nasce întrebarea ca ce mijlóce aru stá guvernului la dispositiune spre a potea veni multimei de ómeni amenintiati de fôme într'ajutoriu? Noi lasámu sa urmeze respunsu: oprirea febrei de vinarsu din bucate. Se scie ca vinarsériile consume pre fiecare di cuantitati mari de bucate, se scie ca pretiulu bucateloru s'au urcatu în piatie pâna la uimire, se scie ca umblarea tempului din caus'a ploiloru a fostu în anul ast'a si în alte párti a tieriei, ba potemu dice ca în tiér'a intréga nefavorabilu, numai în ceva mesura mai mica cá pre Campia si în giurulu ei, si cucuruzulu nu au fostu nici în alte párti de rodire de mijlocu mácaru. Si iéca iérna ne sta în spate, si ca tieraniloru nu le da nici unu modu de a cástiga cruceru. Vér'a au fostu vitriga în mesur'a cea mai mare, cáci ea au tienutu pre tieranii cu pámenturi proprii si pre cei ce lucra pámenturi si usca fénuri dela posessori în parte, a casa, cá sa duca lucrulu câmpului în dep-linire, nepermitendu le íuse tempulu a lucra continuu, si apoi a mai poté cástiga si cu palmele cá lucratori de di la altii nescé cruceru, si în urma precum scimu sudórea lorú nũ li-o au recompesatul.

Ne oprinduse febreá vinarsului din bucate, lucru naturalu, ca pretiurile bucateloru se voru sui cu repediune si tieranii de pre câmpia, dintre cari acum cei mai multi nu mai au pámenturi de a

vende ca în 1866/7 suntu espusi perirei de fôme cáci este mare deosebire pentru unu omu seracu între pretiulu de 1 fl. 50 xr. si între celu de 3—4 fl. a unei ferdela de bucate, care cuantitate la o casa unde suntu 5—6 si la unele si mai multi copii, se mânca în 3 zile.

Scimu noi ca în tempu de fómete unii ómeni cari posedu cuantitati mari de bucate se bucura de asemenea nenorocire, care le vine într'ajutoriu de a-si poté vinde bucatele cátu se poté mai scumpe si a se umplea de bani, necugetându ei la cei flamenzi, la miile de stomacuri tinere a fiintieloru inocente — a copiiloru — cari macina mai bine si suferé mai cumplitu de fôme: íuse pentru unu numeru micu de asemenea ímpetríti, cari, precum si vinarsarii nu perú de fôme, înaltulu guvern nu trebuie se lasé si nu va lasá multimea se péra de fôme. Sperantia ce ne nutresce în privint'a ast'a o punemu în Escel. Sea domnulu comisariu regescu conte Emanuelu Pechi, care a datu prin participarea cu benefaceri banali la casuri de nenorociri de cândú se afla între noi, punendu-se în fruntea listeloru de colecte totadé-un'a cu sume ínsenmate, proba de cea mai mare marinositate, nici odata cáutându la acei'a, ca lipsitii suntu de cutare séu cutare nationalitate, ci ca suntu ómeni, — va ordiná fára întârdiare oprirea febrei de vinarsu pentru tempu de unu anu în Transilvania.

On. dle redactoru! Cu referint'a la corespundintia aparata în nr. 86 alu „T. R.“ asupr'a alegerei de ínvetiatoriu în comun'a Tilis'eá, fia mi permisú a face unele observári si întregiri în interesulu adevéruului si spre chiarificarea si orientarea on. publicu cetitoriu.

Anume dupa abdicarea fostului inv. diriginte de acolo a tienutu comitetulu comunale sié dintia, în carea s'a adusu conclusulu, ca la scóloru face trebuinta de 2 ínvetiatori bine calificati si apti, cároru sa li sa fáca salariu de cáte 300 fl. Tienendu si comitetulu bisericescu sié dintia a facutu unulu dintre preoti propunerea ca nu e de lipsa a se ridica salariele astá susu, ci unulu sa se fipseze cu 300 fl., íuse cela-laltu numai cu 210 — presupunendu ca cu astufeliu de remunerare nu se va aflá altu individu mai aptu de cum este fiulu seu, care tocmai pre atunci remasese fára postu. Asertiunea sea acést'a si-o motiva în modulu pedagogico-didacticu: ca în clas'a prima nu s'aru cere dela ínvetiatoriu atát'a eruditíone, (sic!) Unu feliu de recompensa pentru íntrepunerea si mijlocirea par. protopopu cu ocaziunea formárei comitetului bisericescu, de a várti si pre preoti în comitetu!!

Parte din membrii comitetului cu durere disu totu-si s'au lasatu a se seduce prin astufeliu de sofisme; íuse onóre rverendiss. Dlu inspectora districtuale, ca la escrierea concursului a luatú de basea protocolulu comitetului comunale si nu acelu bisericescu!

Au concursu unu absolutu de gimnasiu si teologia, si 2 cu cáte 4 clase si teologia, între cari si fiu acelu prestu, carele altu-cum nu numai ca nu a produsu, cá cela-laltu, atestatu de calificatiune dela comisiunea esamátore, dara nici dela directiunea, unde a functionata mai înainte.

Vine di'a alegerei. Se citescu documintele dimpreuna cu recomandatiunea protopresviterului respectivu. Celu dintáiu, maturisantulu, nu se alege; nefiindu recomandatú din parte par. protopopu; alu doilea se alege cu majoritate absoluta; pre alu treilea se ínviescu a'lu alege numai sub conditiunea cá sa se tocmesca de nou cu el; íuse la propri'a dechiarare a parintelui seu ca va mai lasá din salariulu scrisu în concursu, se alese.

Si astu modu se finí actulu alegerei — prin comitetu, si suntu convinsu ca si sinodulu totu astá ar' fi procesu. Esamenele voru documentá, în cátu a fostu corecta séu nu alegerea.

S'aru mai poté ínsirá multe incidentie nefavoritóre înaintarei spirituali si materiali din comun'a aceea, cari provinu de acolo, ca cei aprópe cu loculu (indigeni) suntu departe de spiritulu progresistu alu timpului, séu suntu prea petransi de egoismu, care ambe suntu plage si calamitati: ímpedecaminte ale progresului. Altii iéra-si se lasa a fi ístrumente în mán'a celoru particularminte interesati, pre cândú densii aru putea pási independinte sine íra et studio, atunci de siguru aru folosi mai multu binelui comunu.

Cându íuse asiú anumerá numai pártile um-

bróse ale comunei aceleia, asiú cadé în suspitiunea de a fi referatoru partialu si nedreptu.

Suntu si barbati demni de tóta stim'a. Si chiaru cândú aru fi comisú ore-cine dintre acei'a o mica óróre, nu trebuie judecatu lateralmente.

Meritulu cástigatu în decursulu multoru ani nu trebuie acoperitu prin o simpla frasa.

În anii 186¹/₂ s'a ridicatu edificulu scolastion în desnumit'a comuna, care aru face onóre ori si cáruí orasiu, dându ímpul. si comuneloru ínvecinate a ímitá esemplulu acestu frumosu alu Tiliscaniloru asiú în cátu adi în íntregu protopópiatulú rvd. I. Hani'a lucescu scólele cá faciile prin comuna, ajutându si senguru densulu la efeptuire atátu moralicesce cátu poté si materialminte.

Act'a mersu preotimea din Tilis'eá mana în mán'a cu deregatori'a cea activa de pre atunci. În anii mai recinti s'a provediutu scóla cu multe mobile, aparate folositoare si ílesnitóre ínvetiamentului, aci directiunea scolara cu ínvetiatorii au documentatu zelu. Astadi posedu scóla de acolo unu fondu, de si neínsenmatu, circa 100 fl. v. a. totusi privinduse de aluatu poté cresce la o suma respectabila, pentru ca midilóce aru fi prin cari se aru poté ímulu. Íntemeiatoriulu acelu'a este par. P. Jug'a zelosulu directore localu. S'a mai ínfintiatu în anul scolasticu dejá espiratu si o biblioteca scolastica, se mai aude, ca comunitatea aru fi aplicata a desemná scólei si unu locu pentru gradina de pomóritu, ceea-ce facia cu directiunea tempului presinte spre realitate e tare de doritu etc.

Asemenea propasindu pre terenulu scolaru succesive cu incetulu mácaru totu vomu ajunge de parte. Numai ceva se recere: concordia, energia si subordinatiunea intereseloru private celoru comune, si atunci vomu ínaintá. Cu aceste virtuti trebuie ínsa la totu casulu sa premérge preotimea, documentându prin aceea ca poporulu nu se ínsiala déca i privesce pre preoti de conducatori ai sei. — Suum cuique. unu altu marginénu.

Varietáti.

*(Prelegeri publice.) Mai multi domni románi din Sabiu s'au intrunitu, spre a tiné în decursulu iérnei 1870/1 unu ciclu de prelegeri publice.

Prelegerile acestea, încependu-se Joi în 19 Nov. (1 Dec.) a. c., se voru tiné de regula totu la dóne septemáni, Joi'a, séra precisu la 7 óre, în localitátele Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romána si cultur'a poporului románu (Strad'a Cisnádici, casa archidiecesei greco-orientali Nr. 177).

Spre a se acoperi spesele subversante, se fixéza pretiulu unui biletu pentru ciclulu íntregu de prelegeri (pána acum ínsinate 10.) cu 1 fl, íéar alu unui biletu pentru o singura prelegere cu 10 x. v. a.

Biletele se afla la dispositiunea on. publicu în tipografi'a archidieceasana, íéar în serile díteloru de prelegeri si la cassa.

Începutulu prelegeriloru lu face Joi în 19 Novembre (1 Decembre) a. c. P. Z. Boiu cu tractatulu seu: Vieti'a familiare în paganismu, iudaismu si christianismu, íér numele dd. prelegatori urmatori ímpreuna cu tituli tractatelorú Dloru se voru anuncia totdeun'a atátu în prelegerea premergátore, cátu si în colónele acéstei foi.

*(Literariu.) Numerulu 6 alu foiei societátei „Romanismalu“ contine urmátóriele materii: I. Literatúra: Possi'a populare a romaniloru, de Gr. G. Tocilescu; Mires'a la momentu, drama în cinci acte, de N. V. Scurtescu; Dunarea si Romani'a, de G. Misailu. II. Istoria: Doue crisóve din 1437 ale lui Vladu III., Draculu, cu note din colectiunea lui Gr. G. Tocilescu. III. Acte oficiale ale societátei. — Dare de sema din partea comitetului despre starea si progresulu societátei, conformu art. XIII din statute, cátra membrii societátei, cetita de presiedinte în sié dint'a generale de la 13 Septemvrie 1869. — Foi'a societátei „Romanismulu“, redactata de o comisiune de cinci membri, alesi din sinulu societátei, în unire cu presiedintele ei, B. P. Hasdeu, apare odata pre fia-care luna, în formatu 8-o mare si în marime de la 40—80 cole pre anu. — Pretiulu abonamentului, care se poté face în Bucuresci, calea Mogosioiei, Nr. 81, este pre unu anu 20 lei, pre siése luni 12 l., pre trei luni 7 l.; unu esemplariu costa 2 lei 80 bani. — Acésta foia este dintre cele mai interesante si mai bine redactate foie periodice literarie si, prin tractarea

și publicarea materiilor alese și curate românești, se recomandă celei mai caldure imbrăcișari.

*** Nu știu românesc e! „Românul” și „Revistă militară” sunt coprinse de justă indignare ca din Moldovă vinu recruti, din județul Roman, cari nu știu românește.

Este a atinge o cestiune mare numai de o latare. Nu ne indignăm noi ca sunt recruti cari nu știu românește, dară ne indignăm ca există un guvern român și ca nu face nimic spre a pune stavila dîlnicei maghiarizări ce se face în județele Némțiu, Bacău, Roman, Husi, sub auspiciile atătoru societăți dela Pestă și sub mantă religioasă catolică.

Noi știm ca atătu înainte de 1861, sub ministeriul Cogălnicenu, cătu și după unire, fiindu ministru cultelor onor. d. Cretulescu, s'au făcutu pași serioși de guvern spre a pune capetu desnaționalizării ce bătute atătea sate din aretatele județie.

Sub ministeriul Cogălnicenu s'au fostu începutu tratative cu scaunulu papalu prin care guvernulu român s'au revindecat dreptulu de a numi episcopulu catolicu. Importa redobandirea acestui dreptu cu care se voru puté impedecă propagandele desnaționalizătoare ale preotiloru ce vinu din Ungari'a prin satele române, și cari mergu cu intrigele până ca satenii să nu-și mai tramita copii la școlile române publice din satu.

Sub ministeriul dîni Cretulescu, ministeru fecundu în îmbunătățiri școlastice și naționale, se otărise înființarea unui seminaru catolicu, alu Statului, că sa se creșca în elu clerulu ce necesită numărôsele sate catolice din Moldovă, spre a se evita pre venitoru macaru aducerea de preoti unguri.

Multa larma făcū atunei o stupida opozițiune și proiectulu seminarului cadîu...

Acum nu mai incăpe mirare ca recruti nu mai știu românește și de vomu merge totu astu felu, apoi până în cătu-va ani nu va fi de mirare nici ca cătu va sute de mii satenii din Moldovă se voru declară pre sine și unguri, și Statu în Statu!

*** (Iosifu Papp-Szilágyi), episcopulu dieceșei române de Oradea-Mare, adresă tuturoru preotiloru din acēta dieceșă urmatoriulu circulariu dîni 21 Oct. 1870, Nr. 675, pre care lu supunemu judecătii cetitoriloru noștri: „Nu e necunoscutu, cum-ca a ingreunatu mână lu Dumnediu spre lumea cea peccatôșă, pentru-ca în dilele noștre mai ca s'au implinitu dis'a Profetului: „Toti s'au abatutu dela căile Domnului; împreuna netrebniți s'au facutu; nu este celu ce face bunetate, nu este până la unulu.” (Ps. 13 v. 3) Pentru aceea Dumnediu a lasatu pre ômenii orbicele sale: s'au scolaru limba, spre limba, imperatia spre imperatia; resulari, bataie, versare de sânge, fomete și bôle, despre cari audimu și cetim, suntu pedeps'a peccatorulu, ca-si cum nu aru fi d'parte diu'a Domnului cea mare a judecătii. Orbii omenesca până acolo a ajunsu, cătu însa și Sant'a cetate a Romei o au cuprinsu varvarii; și Santulu Parinte, Patriarchulu Romei, se afla incunguratu de vresmasi, că și ôre cându S. Petru în robii paganiloru, asiă cătu graiulu lui nu mai pôte sosi la noi sa ne luminédie, sa ne mângâie, sa ne binecuvinte și sa ne întarésca. Întru aceste impregiurări nu avemu altu locu, decātu că se ne întorcemu la Dumnediu sa ne pocaimu și sa strigăm din adenculu inimii: Dômnă mantuesce-ne; nu ne lasă a perî; lucrulu mâniloru Tale suntemu; nu întorče faci'a Ta de catra noi; fi înduratu nône, paratosiloru! Și, precum crestionii cei de antăiu, fiindu, Petru în lanturi, se rogau pentru mantuirea lui: asiă și noi, pentru mantuirea urmatoriulu acelu-a, Patriarchulu Romei, d'in mână vresmasiloru, cari voiescu a duce pre ômeni la paginatate: sa facemu rugatiuni ferbinti fără încetare. Pentru aceea rendim, că sa se faca rugaciuni în tôte bisericile, și anume: rugaciunile dela Antă; cu Tropariulu „Celu ce Te-ai nascutu din Fecioară” de la ôr'a IX., „Tatalu nostru” și „Nascători”, și sa se indemne poporulu prin invetiatiunile preotiloru la pocaintia, la viētia creștiniesca bine placuta lui Dumnediu, că sa se imblândiasca Dumnediu, sa dea țera-si lumii pace și sufletelor noștre mare îndurare.” — Sant'a Sea parintele episcopu ni spună dara în acestu circulariu, ca unitatea Italiei este unu lucru barbaru; ca libertatea și independenț'a naționiloru nu suntu placute lui Dumnediu: ca Ddieu tramite ômeniloru

batalele, versările de sânge, bôlele și alte calamități nenumerate; ca italianii, inimici patriarcului Romei, voiescu se duca pre ômeni la paginatate (Auditi numai!), etc. Dieu, Sant'a Sea aru avea să impliniesca alte datorințe cătra națiunea sea și clerulu seu, și sa nu vina a emite nisce idee din evoluțiuner-cului, cari nu mai au nice un'a trecere la ômenii inhibitori de lumina și de adeveru. Nu Ddieu, la care nu incăpe nice un'a nice reutatea, ci tiranii și despotii poporeloru facu resbelele și casiana versările de sânge omenescu, prin infamiile lor.

*** Daco Romani'a și reporturile se-le cu germanismulu de Badevitz, (în limb'a germană, Leipzig, H. Masches, 16 pag. pretulu 1 și jumetate dieceri). Acēta brosiura coprinde totu felulu de planuri interesante în privinț'a schimbărilor ce au să se faca în Orientulu Europei. Ea doresce lărgirea teritoriulu Romaniei și frățietate basata pre libertate cu Serbiu, Bulgariu și celelalte popôre din imperiulu otomanu. Raporturile Romaniei cătra Germania, se vedu a fi produse numai prin marele simpatii pentru cei doi Hohenzollerni pre tronurile din Berlinu și București.

Acēta brosiura ureșce pre Austri'a, se bucura de d'astrele din 1866 și doresce ruperea Ungariei de ea. Russi'a și tentativele ei în Sudu, înse gasesce o justă aprobare. Darimarea Turciei s'aru putea incungură prin întinerirea acestui Statu pre o cale civilizătoare — opinēja autorulu — de și elu se pronunția mai multu pentru darimarea ei.

*** Curiositate. Că curiositate în secululu în care traimu, reproducemu urmatoriulu documentu după „Opiniunea națională”: Citațiune, în numele umanității injuriate, în numele libertății conștinței apesate, în numele dreptului infrantatu și alu justitiei disprețuite, frații Wilhelm I-ii, regele Prussiei, și Fredericu-Wilhelm-Nicolas-Karl de Prussia, principe ereditariu alu corônei, suntu citati în persôna seu printr'unu reprezentante, care sa posēda unu titlu francmaconicu, a se presentă Sâmbata, 29 Octobru 1870, în logi'a francmaconitoru din strad'a Jean-Jacques Rousseau, 25, la 7 ôre sēra, spre a responde la acusatțiunea de violatiune și juramântului, adusa 'n contra-le de francmaconeri'a parisiāna. De nu se voru presentă seu nu voru fi reprezentati, în puterea citațiunii de facia, li se va numi unu aparatoriu, apoi se va procede 'naite, conformu usuriloru francmaconice.

„Orientele Parisului, 21 Octobru 1870.”

(Urmēja semnăturile venerabililoru și delegatiloru logei.)

*** O scrisôre privata dela Versailles asigură ca în ospitalele din acelu orașiu moru la 400 soldati pre di.

*** Victoru Hugo a cuperatu unu tonu mare cu pretiu de 15,500 fr. și Pa donatu guvernului apărării naționale. Tunulu pórta numele de Chatimentu, de ôre ce este cuperatu cu banii câștigati dintr'o conferinția ținuta sub acestu nume.

*** Epistolele cu sigilu negru în totodé-un'a suntu isbitôre pentru mome, cându vinu dela fii lor, mai cu sēma deca acesti'a suntu la resboiu. Astfelu de epistola primî o mama din Bonn'a, dela fiulu seu, care se luptă între francțiroi. Simitôrea mamei pre data ce vedîu sigilulu negru cadîu la pământu lesinat și nici ca se mai sculă. Mam'a credea ca fiulu ei e mortu, pre cându elu i facea cunoscutu în epistola ca a fostu în mai multe batalii din cari au esitu sanetosu, și ca în acele lupte s'au purtat vitejesce asiă încātu e înaintatu la gradulu de oficeriu. Explică asemenea de ce pune sigilu negru. Că după cum dice elu astfelu, se fia mai sigura de desfacerile cari suntu fôrte dese, fiindu ca sigilulu negru i face ori și cum se aiba respectu.

*** Belfort. Înșși „Monitoriulu prussianu” da următorele amenunțe, privitôre la țarea fortarietă Belfort: din ele se vedu cătu importanț'a pune inamiculu pre posesiunea acestei cetati și cătu de însemnata e pozițiunea sea, aprôpe inespugnabile.

După mai multe lupte, meru favorabile trupelor germane, acētea țara impinse acum până aprôpe la fortarietă Belfort, care e 'mpresurata dela 3 Noemvre. Posesiunea Belfortulu e (din cele mai importante pentru comunicațiunile cu sud-estulu Franciei; în aceste ultime vremi valôrea sea s'au maritu înca și mai multu în urm'a construirii a trei linii ferate, care au aici punctulu lor de intru-

nire, Dēru în acestu momentu Belfort câștiga o însemnătate cu totulu esceptionale, căci partea meridională din Alsaci'a nu va fi pre deplinu garantata Germaniei, de cătu prin posederea acestei fortarietă.

La Belfort se încrucieșă liniile ferate care se 'ndreptēja la estu spre Bâle, trecându prin Altkirek și Mulhouse, la estu spre Paris prin Vesoul și la sud-est spre Besancon prin valea dela Doubs: aceste trei linii întretienu comunicațiunile cu Elveti'a și cu média-di și sud-estulu Franciei.

Acēta fortarietă de primulu rang — nu de alu doilea, cum unele dinarite au dîsu țara cuventu — estu situata pre Savaureuse, într'o țurca unde se ridica mai multe grupe de înalțimi, la pôlele montiloru calcari, alu cărui verfu Miotte, înaltu de 1500 picioru și muntele Justice, înaltu de 1300 picioru suntu cei mai importanti.

Belfort apara trecerea între Vosges și Jur'a, închide drumurile ce duc la Basse-Alsace în valea Doubs și acoperu mai cu sēma drumulu cunoscutu sub numele de „Spartur'a de Belfort.”

Orașiu este dominatu d'o citadela, construita de Vauban, și care, zidita p'o stânca colțiorata, este 'mpresurata d'unu zidu bastionatu, care lu desparte de dōue suburbe importante.

Afara de acēte fortificări ale „stânței Belfort,” alu cărui punctu celu mai ridicatu trecu cu mai multe picioru nivelulu apei Savoureuse, Belfort e neîntreruptu aparatu de siesulu permanentu Vallon, care pôte coprinde aprôpe 20,000 ômeni și care e protegiatu de forturile puternice Miotte și Justice, precumu și prin lucrările cele mai moderne de Barres și Hautes-Perches.

Orașiu e unulu din cele mai importante localități ale departamentulu Rhinulu de susu; numera 8400 de locuitori, este resiedinț'a diferitelor autorități civile și militare, posede oate-va monumente însemnate, precumu spitalulu, teatrulu, etc. și aci se face unu trāsnițiu fôrte importante.

Concursu.

A devenitu vacantu postul de parochiu în parochi'a gr. or. din Vurperu, protopresbiteratulu Sabiului alu doilea.

Emolumentele împreunate cu acestu oficiu parochialu suntu pre lānga venitul stolariu, 14 jugere pamentu, parte de semanatu, parte de cositu.

Doritorii de a ocupă susu numitul postu parochialu sa dovedesca prin documente valide, ca au absolvitu cursulu teologicu. Cei ce voru poté produse atestate bune, despre servitiile prestate deja bisericei seu școlii, voru avé preferinț'a.

Suplic'a dimpreuna cu documentele e de a se îndreptă cătra presiulu scaunulu protopresbiteralu alu tractulu II alu Sabiului în Sabiu, celu multu până la 4 Decembre a. c.

Vurperu 7 Novembre 1870.

Comitetulu parochialu gr. or. din Vurperu.

(95—2)

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii din Sant-andresiu cu filia Santuhalmu, protopresbiteratulu Devei în comitatulu Huniadori se escrie prin acēst'a concursu.

Emolumentele suntu: Dēla 150 numeri de case câte dōue ier' dela 100 câte trei mesuri de cucuruze ne sfarmatu și dela cei cu plugu și caru înca câte un'a mesura de grâu, și stol'a dela 250 de case pre lānga dōue cemetarie înca 4-5 juguri semenatura și fenatiu.

Recursele instruite în sensulu statutulu organicu bisericescu, sa se astērna acestui scaunu protopopescu în Dev'a până în 25 Novembre a. c.

Cu întielegerea comitetulu parochialu.

Dev'a 24 Octobru 1870.

În numele Comitetulu parochiale.

Ioanu Papiu

(94—2) Protopopu.

Edictu.

Ioanu N. Porumbariu, — care de 5 ani și 6 luni a pasesitu cu necredinț'a pre legiit'a sea socia Elen'a, nata Ioanu Tom'a Log'a, (ambii din Brasiovu, de leșes gr. or.), și pribegesce în lume fără a se poté sci loculu ubi-catiunii lui, — este prin acēst'a citatu, că în terminu de unu anu și o di dela datulu presinte, sa se infatisiedio înaintea subsemnatulu scaunu protopopescu, că la forulu matrimoniale respectivu, căci la dincontra, si în absenț'a densului se va decide pre basea SS. canône ale bisericei noștre ort. res. — procesulu divortiale incaminatu de socia lui.

Brasiovu 22 Octobru 1870.

Scaunulu protopopescu gr. or. I alu Brasiovulu.

Iosifu Baracu

93—4 Protopopu